

Helena Marttila sd

Kirjallinen kysymys lastensuojelun avohuollon tukitoimien ja jälkihuollon siirtämisestä sosiaalihuoltolakiin

Eduskunnan puhemiehelle

Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmän tuore raportti sosiaalihuollon palvelu-uudistuksesta esittää merkittäviä rakenteellisia muutoksia lastensuojeluun. Raportissa ehdotetaan lastensuojelun avohuollon tukitoimien sekä jälkihuollon siirtämistä sosiaalihuoltolain piiriin osana kokonaisuutta, jota ohjaa hallituksen asettama 100 miljoonan euron vuotuinen säästötavoite.

Lastensuojelu on viimesijainen erityispalvelu, jonka tehtävänä on turvata lapsen oikeus erityiseen suojeluun tilanteissa, joissa muu tuki ei ole ollut riittävää tai ajoissa saatavilla. Avohuollon tukitoimet ja jälkihuolto ovat keskeinen osa tätä kokonaisuutta: ne mahdollistavat varhaisemman, suunnitelmallisen ja lapsen tai nuoren etuun perustuvan tuen sekä ehkäisevät raskaampia ja kalliimpia toimenpiteitä ja viimesijaisempia palveluja.

Työryhmän raportti sitoo esitetyt muutokset tiukasti säästötavoitteisiin. Raportissa todetaan, ettei säästöjä välttämättä saavuteta ilman toimenpiteitä, jotka heikentävät palvelutasoa tai asiakkaiden oikeuksia. On ilmeinen riski, että avohuollon tukitoimien ja jälkihuollon siirtäminen sosiaalihuoltolakiin ilman vastaavaa rahoituksen, henkilöstön ja osaamisrakenteiden vahvistamista johtaa palveluketjujen katkeamiseen, viiveisiin ja vastuun siirtymiseen järjestelmässä ilman, että lasten ja perheiden tilanteet tosiasiallisesti paranevat. Suuntana tulisi päinvastoin olla lastensuojelun avohuollon tukitoimien velvoittavuuden vahvistaminen, ei tuen keventäminen.

Avohuollon ja jälkihuollon siirto pois lastensuojelusta ei olisi vain tekninen rajapintamuutos, vaan perustavanlaatuinen muutos lastensuojelun logiikkaan. Tällainen järjestelmätason muutos voi johtaa siihen, että lastensuojelu aktivoituu entistä myöhemmin — vasta silloin, kun tilanne on jo kärjistynyt sijoitustarpeeseen. Tämä heikentäisi lapsen oikeutta erityiseen suojeluun ja kaventaisi lastensuojelun roolia perheitä tukevana, kokonaisvaltaisena erityispalveluna. Toisaalta riskinä on, kuten raportissakin todetaan, että kevyemmän tuen tarpeessa olevat lapset jäisivät vaativan tuen tarpeessa olevien lasten ja perheiden jalkoihin.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 98/2026 vp

Aikooko hallitus siirtää lastensuojelun avohuollon tukitoimet ja/tai jälkihuollon sosiaalihuoltolain piiriin STM:n työryhmän raportissa esitetyllä tavalla,

miten hallitus aikoo varmistaa, että lapsen oikeus erityiseen suojeluun toteutuu yhdenvertaisesti koko maassa, mikäli kyseinen siirto toteutetaan,

miten hallitus turvaa riittävät resurssit, henkilöstön ja osaamisrakenteet sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin ennen mahdollisia siirtoja, jotta palveluketjut eivät katkea eikä lastensuojelun viimesijaisuus muutu käytännössä myöhäisyydeksi ja

aikooko hallitus tehdä esitetystä uudistuksesta erillisen lapsivaikutusten arvioinnin, jossa tarkastellaan erityisesti viiveitä, vastuun siirtymistä ja palvelujen oikea-aikaisuutta?

Helsingissä 20.3.2026

Helena Marttila sd